

ПРЕС КЛИПИНГ

4. фебруар 2019.

НАСЛОВИ

"НОВОСТИ" ИСТРАЖУЈУ: Србија ће остати без 1,5 милиона становника!(стр.3)

Борба против одлива мозгова запела на првом кораку(стр.4)

Одговара ли странцима да српски радник остане – без права(стр.5)

"НОВОСТИ" ИСТРАЖУЈУ: Србија ће остати без 1,5 милиона становника!

Јелена Ж. Скендерија

Шта је могуће учинити како се не би оствариле застрашујуће прогнозе о драматичном старењу и паду броја грађана у земљи

ЗА четири деценије половина становништва у Србији биће пензионери, тачније сваки други имаће крштеницу стару 65 лета. У односу на данашњи просек, то ће бити за 22 године више, а према истим прогнозама, 2060. године на овим просторима живеће за петину мање становника. Миграције људи из села у град, старење становништва и одлазак младих у иностранство главни су проблеми с којима се сусрећу све земље нашег региона. Да ли се, и на који начин, може спречити остварење ових предвиђања?

За демографа Владимира Никитовића из Института друштвених наука, одговор на ово питање је једноставан - ми бисмо волели да нас нема све мање и да не старимо, али смо свесни тога да је то практично немогуће.

- Можемо, међутим, да утичемо на то да се овај процес успори - каже наш саговорник. - Мере које држава предузима су позитивне, али, и према најбољем могућем сценарију, можемо очекивати да ће се број становника у наредним деценијама смањити за милион и по до два милиона. Све мере подршке породицама са малом децом су добре, али се не смеју ослањати само на новчана давања и не смеју се користити у дневнополитичке сврхе.

Француска и Велика Британија су далеко одмакле у том погледу и створиле повољан амбијент у коме је положај жена на тржишту рада стабилан. Ми смо, чини се, далеко од тога. Код нас не би требало само стабилизovati положај жена на тржишту рада, већ морамо да радимо и на еманципацији мушкараца и да повећавамо њихову улогу у домаћинству.

НАЈСТАРИЈИ ЦРНОТРАВЦИ у Србији, према попису 2011, било је 18 насеља са искључиво старим становништвом, где је 100 одсто старије од 65 година, а у 2017. број таквих насеља се повећао на 43. Реч је о малим насељима на прагу гашења. Према статистици, најстарији су становници Црне Траве, Гаџиног Хана, Рековца, Сврљига, Ражња и Бабушнице. Најмлађи су у Прешеву, Тутину, Бујановцу и Новом Пазару.

Никитовић наводи да развијене земље овај проблем решавају привлачењем радне снаге из других земаља, али се оне могу похвалити економском и институционалном стабилношћу, коју ми немамо. То је гарант спровођења демографских стратегија и мера.

- Са истим проблемом се суочава читава источна Европа, и не зна се у којој земљи је ситуација лошија - објашњава он. - Људи одлазе у иностранство ради боље зараде, али је проблем што данас тамо заснивају породице, њихова деца се не враћају, што се раније није дешавало. Доступност тржишта рада Европске уније преко ноћи је одвела милион и по Бугара, а слично је у Румунији и Хрватској. То је оно са чим ћемо се ми тек суочити у наредном периоду.

У кабинету министра за демографију и популациону политику наглашавају да је процес демографског старења нарочито интензиван последњих година.

- Удео старијих од 65 година је достигао 19,6 одсто, док је млађих од 15 година 14,5 процената - кажу у кабинету. - Постотак оних који су између 15 и 65 година је 66 одсто. Демографско старење подразумева мењање односа младог и старог становништва у корист старог. На овај процес утиче смањење смртности, а репродукција становништва на истом нивоу није довољна.

Даље старење је неминовност, а ниво фертилитета, морталитета и миграција, посебно младих, у будућности ће одређивати његов интензитет.

Како наглашавају у кабинету министарке Славице Ђукић Дејановић, људи који се преселе из села у град најчешће се први одлуче и за пут у иностранство. Држава је већ предузела мере у циљу одговора на ове изазове, јер су миграције феномен који не може да спречи ниједна држава.

- Све мере и активности морају да буду реализоване на свим нивоима одлучивања, од националног до локалног - кажу надлежни. - Формирањем Координационог тима за праћење токова у области економских миграција показује се спремност државе да организовано делује.

ОПСТАНАК СЕЛА

ПРОЈЕКТИ који су суфинансирани путем јавног позива у последње две године, а које долазе из кабинета министарке Ђукић Дејановић, усмерене су на опстанак и оживљавање села. Издвојен је новац за куповину сеоских кућа у околини Сомбора и Апатина, изградњу пет станова у Црној Трави, куповину пољопривредне механизације, опреме за пчеларство, пластенике, других пољопривредних култура и стоке. Ту су и мере којима се подстиче запошљавање младих брачних парова и мајки са села.

После иницијалног састанка тима за праћење миграција, већ следећи састанак касни

Борба против одлива мозгова запела на првом кораку

Пише: Љ. Буквић

Иако прецизнији подаци не постоје, Србију последњих година напушта око 35.000 људи годишње, а да би на неки начин спречила одлазак у тако великом броју, углавном младих из наше земље, држава је формирала тим стручњака који би требало да се бави праћењем економских миграција.

То је јавности пре две недеље саопштио министар рада Зоран Ђорђевић, најављујући притом до краја јануара још један састанак тима. До тог састанка, како сазнајемо, још није дошло, али је Влада на седници одржаној у четвртак, што су нам потврдили у Министарству рада, „усвојила Одлуку о оснивању Координационог тела за праћење токова из области економских миграција у Републици Србији“.

Задатак Координационог тима за праћење токова из области економских миграција у Србији је, како је то објаснио министар рада, израда стратегија и акционог плана којима ће бити утврђено како спречити одлазак људи из земље.

„Предложили смо да се већ на следећем састанку који ћемо одржати до краја овог месеца припреме извештаји, предлози и статистички подаци о економским миграцијама у Србији. Договорено је и да се Координациони тим састаје најмање једном у два месеца, а по потреби и чешће“, рекао је Ђорђевић пре две недеље.

Састанка није било, а у Републичком заводу за статистику, чији су представници део овог тима, подсећају да је био један састанак и да се „презентација РЗС расположивих података и информација очекује у даљем раду“.

Тим би требало да анализира миграције, проблеме и предлаже Влади решења на тему како задржати оне који желе да оду или како вратити оне који су већ отишли.

Професор Универзитета у Београду Владимир Гречић каже за Данас да је добро да се надлежни тиме баве јер је последњих неколико година тема миграција и однос са дијаспором била ван интереса државних органа. Гречић подсећа да је Србија некада имала и Министарство за дијаспору, потом и Канцеларију, али да тога више нема.

– То нам говори да се држава не бави и није се бавила темом миграције, бар не онолико озбиљно колико та тема заслужује. Сугерисао сам на томе да сарадња са дијаспором мора да буде на много вишој лествици политичке агенде – напомиње Гречић.

Он истиче да је тешко пратити људе који одлазе, али и да је чињеница да их у последње време одлази много више него раније. То су, како каже наш саговорник, показале и анкете које су рађене прошле године.

– Све те анкете су показале да су емигрантске намере младих у Србији велике, две трећине њих размишља о одласку, а трећина је већ нешто предузела тим поводом – каже Гречић.

Најновији извештај Светског економског форума, напомиње, показује да је Србија по индикатору „капацитет за задржавање талената“ на 134, а по индикатору „капацитет за привлачење талената“ на 132. позицији од укупно 137 земаља.

Што је Србија ближе чланству у ЕУ, емиграције младих ће, каже Гречић, бити све интензивније, јер ће имиграционе рестрикције бити лабавије, а и тражња у тим земљама за младе и образоване кадрове све је већа.

– Искуство мање развијених земаља које су постале чланице ЕУ у новије време, показује да је емиграција младих и образованих људи изузетно озбиљан проблем. Публикације ОЕЦД-а показују да су Румунија и Пољска изгубиле бројно становништво. То се исто дешава и са Бугарском, Мађарском и Хрватском – каже Гречић и напомиње да је из Хрватске, која има свега 4,2 милиона становника, у периоду од 2006. до 2015. година емигрирало, у просеку, годишње 29.000 лица, да би 2015. тај годишњи број достигао 77.000, а у 2016. години 76.000 грађана.

Одлазак грађана из Србије не може и не треба да се спречи, сматра он, али може да се учини нешто како би се смањио број оних који желе да оду. Ништа, међутим, не може да се уради за кратко време.

– Демократско управљање је најбоље решење за канцерогени проблем „одлива мозгова“, а не рестриктивне мере. Србија би морала да превазиђе бројне слабости, као што су низак ниво укупних и буџетских улагања у истраживање и иновације, одсуство стратешког управљања, мали број истраживача у привреди, одсуство механизма за сарадњу науке и привреде – истиче професор Владимир Гречић.

Одговара ли странцима да српски радник остане – без права

Јелена Вучићевић

Иако је најављено да ће статус радника на лизинг коначно бити законски регулисан, то се још није реализовало, а судећи према последњим дешавањима, Закон о агенцијском запошљавању неће бити скоро пред посланицима.

Синдикатима је достављен у потпуности измењен текст из кога су избачене кључне одредбе које би требало да пруже правну заштиту радницима ангажованим на овај начин. Секретар Савеза самосталних синдиката Србије Зоран Михајловић за Спутњик истиче да је уверен да иза

најновијег пролонгирања и измена одредаба стоји Америчка привредна комора и Савет страних инвеститора.

„Наша конкретна примедба је да нису усвојене неке ствари које су већ биле договорене на радној групи и на јавној расправи. Нажалост, Министарство рада понудило је сасвим нови текст који није усаглашен и на који имамо велике примедбе.“

Министарство рада није прихватило одредбу да број запослених на лизинг у оквиру фирме мора бити строго ограничен. Тако би у будућности категорија запослених на неодређено време могла бити у потпуности замењена категоријом радника ангажованих искључиво по потреби, наводи Михајловић и истиче да већ сада постоје фирме у којима је више од 60 одсто радника управо ангажовано путем лизинга.

„И они примају мању плату за око 30 до 40 одсто у односу на раднике који раде на неодређено. Ми се залажемо за то да се плате радника ангажованих путем агенција изједначе са платама осталих запослених ангажованих код предузетника на истим пословима. Сматрамо да број радника на лизинг не сме да прелази 10 одсто од укупног броја радника у фирми.“

Истовремено, није прихваћена ни одредба да Агенције за запошљавање морају да имају оснивачки улог, чиме би био гарантован бонитет.

„Једноставно не желимо да у Србији постоји око 50 малих агенција које не дају никакво обезбеђење ни гаранцију, које ће се преко ноћи гасити и где ће људи остајати без плата. То се у пракси већ дешавало, дешава се још, као што се догађа и да се отварају фантомске агенције које шаљу раднике на рад у иностранство, па онда више не знамо ни где су, радници буду преварени, враћају се о свом трошку, а ни ми ни држава нисмо могли да имамо било какав увид у рад тих агенција.“

Наш саговорник наглашава да очекују да се у процедуру врати првобитан текст или да се поново сазове радна група која би евентуално радила на доради тог текста.

Уколико предлог закона не буде враћен на јавну расправу, синдикати неће подржати његово усвајање у овој форми, каже Михајловић и не одбацује могућност да и поред тога Закон буде усвојен преко ноћи.

„Али онда то не би био ни социјални дијалог нити би могли да кажемо да је Србија земља у којој важе права из социјалног дијалога нити да испуњавамо услове за кандидатуру за улазак у ЕУ.“

Иначе, ангажовање радника на лизинг пракса је коју познају све европске земље. Међутим, њихов статус је комплетно регулисан законом, имају многа права и гаранције, а у неким државама радници ангажовани путем агенција остварују већу зараду од радника који су запослени по класичним основама. Такође, у европским земљама, број радника ангажованих путем агенција ограничен је на 10-15 одсто у односу на укупан број запослених у фирми.

Србија је истовремено и једина европска земља у којој радници раде на лизинг, а да то није регулисано посебним законом.

Спутњик је затражио да надлежни у Министарству рада прокоментаришу најновија дешавања у вези са Законом о агенцијском запошљавању, али до закључења овог текста одговор није стигао.